

KADIN VE EĞİTİM

Prof. Dr. Hacer Tor
Gazi Üniversitesi
Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi
hacertor59@gmail.com

Esra Ağlı
Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
esraagli25@gmail.com

Özet

Tanzimat Dönemi ve sonrasında ki süreç içerisinde yapılan önemli reformlarla Türk Kadınına bir takım haklar tanınmış ve toplumdaki statüsünün sağlamaştırılmasının da temelleri atılmıştır. 1923 yılında Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra kadınlar eğitim alanında bazı haklara sahip olmuşlardır. Örneğin, 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış ve medreseler kaldırılmıştır. 1928 yılında Türk Alfabesinin kabulü ile okuma-yazma oranı kadın ve erkeklerde hızla artmaya başlamıştır. Bu örnekler kadının toplumdaki rolünün önemini vurgular nitelikteki kazanımlardandır. Türkiye'de ise Tanzimat Döneminden başlayarak özellikle de Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar kadının ekonomik, kültürel ve sosyal gelişimini artırmak amacıyla yapılan eğitim reformları ve buna bağlı olarak toplumsal değişmelerle kadının statüsü artırılmaya çalışıldı ise de günümüzde kadının eğitim düzeyinin istenilen hedeflere ulaşmadığı görülmektedir. Bu çalışmada Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar ki süreçte Türk Kadınının eğitim durumunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, kadın, kadın eğitimi.

WOMEN AND EDUCATION

Abstract

With major reforms which were made in the Tanzimat Period and afterwards, a number of rights were bestowed to Turkish women and the foundations were laid for the consolidation of their statute in society. In 1923 after the proclamation of the Republic, women have had some rights in the field of education. For example, in 1924, all the schools have been included into the Ministry of Education and madrasahs were abolished with the Unification of Education Law. In 1928, the literacy rate of men and women has begun to grow rapidly with the adoption of the Turkish Alphabet. These examples are the gains which underscore the importance of the role of women in society. In Turkey, starting from the Tanzimat Period, especially from the proclamation of the Republic until today, with educational reforms which aim to improve the cultural, economical and social development of women and with consequent social changes, the status of women was tried to be increased but still it seems that the educational level of women today has not reached the desired goals. In this study, we aimed to evaluate the educational situation of Turkish women in the period which starts from the proclamation of the Republic up to the present day.

Keywords: Education, women, women's education.

GİRİŞ

Eğitim, üretken ve kaliteli bir yaşamın önkoşulu olmanın yanında hem toplumsal hem de bireysel bağlamda etkin bir değişim aracı olarak, toplumsal gruplar ve cinsiyetler arasındaki eşitsizlikleri en aza indirebilecek bir anahtardır. Kadınların toplumsal yaşamdaki ikincil konumlarından sıyrılıp, erkeklerle eşit yaşam olanaklarına

kavuşabilmelerinde belirli bir eğitim düzeyine ulaşabilmelerinin rolü son derece büyüktür(Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2015).

Kadın eğitiminde gerçekleşecek nicel ve nitel her türlü ilerleme hem ekonomik hem de sosyo- kültürel açıdan önemli kazançlar sağlamaktadır. Bu nedenle kadın eğitiminde yaşanan ilerlemeler, her ne kadar pek çok açıdan hala erkeklerin gerisinde olsa da sosyal kültürel, psikolojik, ekonomik ve hukuksal olarak kadının güçlenmesi ve toplumda belirleyici bir rol almasında çok olumlu sonuçlar doğurmaktadır (Güven. 2016:115).

Günümüzde ülkelerin gelişmişlik düzeyine ilişkin pek çok kriter bulunmaktadır, bu kriterlerden bir tanesi de kadının eğitim düzeyi olarak belirlenmiştir. Dünyada kadın eğitimi ile ilgili veriler incelendiğinde kadın ve erkek arasında büyük farklar olduğu görülmektedir. Günümüz toplumlarında kadınların önemli bir kesiminin eğitimden erkekler kadar yararlanmadığı görülmektedir (Sargın,2016: 200).

Türkiye’de de temel insan haklarından biri olarak kabul edilen eğitim hakkından yararlanma açısından kadınlar için çözümlenmesi gereken sorunlar hala bulunmaktadır. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze değin kadınların eğitimi konusunda nicel bir artış sağlanmış ve yasal düzenlemeler ile önemli kazanımlar elde edilmiş olmasına rağmen bu gelişmelerin henüz toplumsal yaşama yeterince yansımadağı görülmektedir (Tor,2016:.42).

Bu çalışmada; Türkiye’de kadınının eğitim durumu cumhuriyetten günümüze kadar eğitim kademelerine göre gösterdiği değişim ve gelişim incelenerek, kadının eğitim düzeylerinin toplumsal yansımalarının önemi üzerinde durulacaktır.

YÖNTEM

Kadın ve Eğitim konulu çalışma; literatür taramaya dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Türkiye’de kadın eğitimine ilişkin olan yazılmış olan makaleler, kitaplar taranmış ve konu ile ilgili bölümlere çalışmada yer verilmiştir. Kadın eğitiminde yıllara göre gelişmeleri incelemek için TÜİK; MEB istatistiklerinden ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün yayınlarından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde; “Türkiye’de Kadın Eğitiminde” yaşanan değişimlerin tarihçesine kısaca değinilmiş ve kadın okuryazarlığının tarihlere göre gelişimlerinden, eğitim kademelerine göre okullaşma oranları üzerinde durulmuştur.

Türkiye’de Kadın Eğitimi

Tarih boyunca Türk Devletlerinde kadınlar toplum hayatının pek çok alanında görev almışlardır. Osmanlı Devletinin kuruluş yıllarından itibaren hükümdarların ve devlet adamlarının eğitim işlerine büyük önem verdikleri bilinmektedir. Fakat Osmanlı İmparatorluğu’nun, ilk birkaç yüzyılında, eğitim kurumlarının hemen hemen hepsinin sadece erkek öğrencileri hedefinde tuttuğu görülmektedir. Faik Reşit Unat, “Türkiye Eğitim Sisteminin Gelişmesine Tarihi Bir Bakış” adlı eserinde bazı sıbyan mekteplerinde kız, erkek ortak öğretim yapıldığını, bazı yerlerde de sırf kız öğrenciler için sıbyan mektepleri bulunduğunu yazsa da belge yada kaynak gösterilemediğinden bu hususun ne kadar gerilere gittiği anlaşılamamaktadır. Kız çocuklarının bir devlet programı çerçevesinde eğitilmesi düşüncesi ancak Tanzimat Döneminde ortaya çıkmıştır (Doğramacı, 1989: 17, 18, 19).

Batılı Ülkelerde kızların eğitimi erkekler göre çok yavaş bir gelişme göstermesine rağmen yine de Osmanlı’lardan bu alandaki gelişmeler 100-150 yıl öncesine dayanmaktadır. 1830’lardan itibaren Osmanlı aydın ve Devlet adamları Batıyı daha iyi tanımlarıyla birlikte Batılı fikirlerin Osmanlı’da da uygulanması gerekliliğine inanmışlardır. Bu bir başlangıç olmuş ve Osmanlı’da önemli toplumsal değişmelere yol açmıştır. Osmanlı’da genel eğitim alanında olduğu kadar kızların eğitiminde de geri kalındığının görülmesiyle Tanzimat Döneminde kızların eğitimi için yeni fikirler ve görüşler tartışılmaya ve kızlar için yeni okullar açılmaya başlanmıştır (Akyüz, 2011: 5).

Kızların eğitimi için ilköğretimden daha üst düzeyde bulunan Rüşdiyelerin 1859'da açılmaya başlaması Türk eğitim tarihinde çok önemli bir gelişmedir (Akyüz, 1999).

II. Meşrutiyet'te kadınlar için önemli bir gelişme de yüksek öğrenim hakkına kavuşmalarıdır. 1917 yılında kızlar için Güzel Sanatlar Okulu ve konservatuar, terzilik eğitimi veren okullar ile hemşirelik ve ticari derslerin verildiği okullar açılmıştır. İlk defa yurt dışına eğitim için kızların gönderilmesi de bu dönemde gerçekleşmiştir (Çakmak, 2011: 59).

1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu (öğretim birliği) ile tüm okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış ve medreseler kaldırılmıştır. Kadın eğitimiyle ilgili en köklü değişiklikler Cumhuriyet Dönemine rastlamaktadır. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze temel eğitimin zorunlu olduğu ülkemizde, 1928 yılında Türk Alfabesinin kabulü ile %10'u ancak bulan okuma-yazma oranı kadın ve erkeklerde hızla artmaya başlamıştır (Yaşar, 2007: 5).

1935-2000 yılları arasındaki verilere baktığımızda yani Tablo 1'de, kadın okuma yazma bilmeyen sayısında 2000'li yıllara gelindiğinde de fazla bir artışın olmadığı görülmektedir. Bu verilerden, kadınların yıllar içerisinde eğitim alanında zaman geçtikçe okur yazarlık oranında ki artışın istenen düzeye ulaşmadığının göstergesidir.

Tablo 1: 1935-2000 Yılları Arasında Okuma-Yazma Bilmeyenlerin Sayıları

SAYIM YILI	TOPLAM	KADIN	ERKEK
1935	10387105	5997138	4389967
1940	11242759	6495796	4746963
1945	10583606	6321796	4261810
1950	11997046	7144008	4853038
1955	11392958	7078529	4314429
1960	13625086	8300718	5324368
1965	13138956	8450391	4688565
1970	12817836	8424341	4393495
1975	12144188	8048078	4096110
1980	12197323	8394868	3802455
1985	9703662	6770698	2932964
1990	9587981	6808809	2779172
2000	7589657	5732525	1857132

(Moralı, 2014: 3).

Türkiye, 1985 yılında imzalanan "Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) ve 1990 yılında " Türkiye Çocuk Hakları Sözleşmesi" gibi uluslararası sözleşmelerle kadın eğitimi konusunda politikalar geliştirmeyi, yasal düzenlemeler yapmayı ve bunları uygulamaya geçirmeyi taahhüt etmiştir (Sargın, 2016: 201). Türkiye, yukarıda bahsedilen uluslararası sözleşme ve belgeler çerçevesinde kadın okuryazarlığını %100 olarak gerçekleştirmeyi taahhüt etmiştir.

Milli Eğitim Temel Kanununun 4. maddesinde eğitim kurumlarının dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açık olduğu, 8. maddesinde de eğitimde kadın erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanması ifadeleri yer almaktadır. Söz konusu kanunda 2012 yılında yapılan değişikliklerle, zorunlu eğitim süresi 4 yıl ilkökul, 4 yıl ortaokul ve 4 yıl lise eğitimini kapsayacak şekilde 12 yıl olarak düzenlenmiştir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2015).

Tablo 2'deki TÜİK'in 2014 yılı verilerine bakıldığında da okuma yazma bilmeyen 2.663.096 kişi içerisinde kadınların sayısı 2.208.336 iken erkekler de bu sayı 454.760 olarak belirlenmiştir.

Tablo.2: 2014 Türkiye, Okuma-Yazma Durumu ve Cinsiyete Göre Nüfus (6+ Yaş)

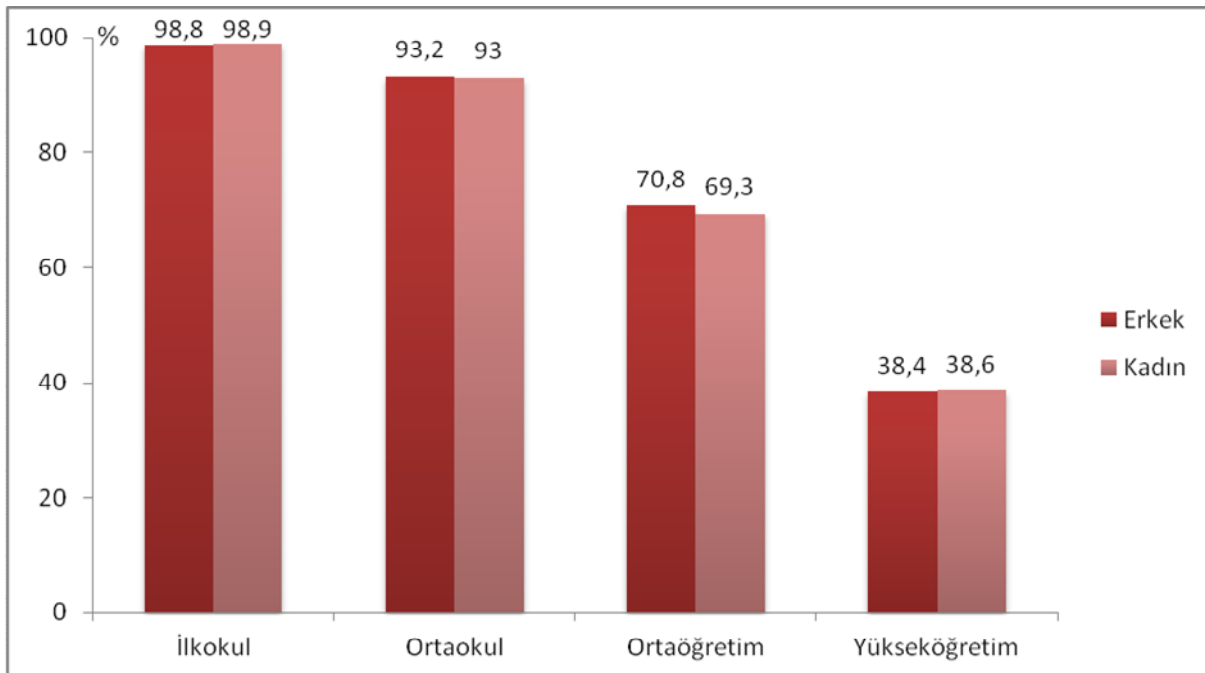
Okuma-Yazma Durumu	Toplam	Kadın	Erkek
Okuma-Yazma Bilmeyen	2.663.096	2.208.336	454.760
Okuma-Yazma Bilen	66.066.330	32.098.958	33.967.372
Bilinmeyen	928.305	472.278	456.027
Toplam	69.657.731	34.779.572	34.878.159

(Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü,2015).

Yine TÜİK'in 7 Mart 2016 tarihli Haber Bülteninde, Türkiye'de 2014 yılında 25 ve daha yukarı yaşta olan ve okuma yazma bilmeyen toplam nüfus oranının %5,6 iken bu oranın erkeklerde %1,8, kadınlarda ise %9,2 olarak belirlenmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu,2016).

Türkiye'de ilköğretimden sonra ortaöğretime geçişte öğretim gören öğrencilerin bu okullara dağılımları yıllar içinde değişiklik göstermektedir. Ortaöğretim kademesindeki kız ve erkek öğrencinin sayılarıyla ilgili verilere bakıldığında, 2001-2002 öğretim yılında ortaöğretimdeki net okullaşma oranı toplamda % 48,1 iken, erkek ve kız çocukları için bu oran sırasıyla % 53 ve 42,9 olarak kaydedilmiştir; 2011-2012 öğretim yılına gelindiğinde ise net okullaşma oranı % 67,37 olmuş, erkek ve kız çocukları için net okullaşma oranı sırasıyla % 68,53 ve %66,14 olarak gerçekleşmiştir.

Ortaöğretime geçiş oranı son on yılda düzensiz bir seyir izlemiştir. Kız öğrencilerin ortaöğretime geçişi oranı erkek öğrencilerin geçiş oranından daha az gerçekleşmiştir. Ancak son yıllarda erkek ve kızların ortaöğretime geçiş oranları arasındaki fark kapanmaya başlamış ve bu fark 2012-2013 eğitim-öğretim yılında % 2,2'ye düşmüştür. Ortaöğretim kademesinin zorunlu eğitime dâhil edilmesi, ortaöğretime geçişi hızlandırarak ilgili oran 2012-2013 yılı itibarıyla % 90,1'e ulaşmasını sağlamıştır (Polat, 2013:7, 8). Ortaöğretime devam eden 5.420.178 öğrencinin %47,24'ünü; işgücü piyasasına ara eleman yetiştiren mesleki ve teknik ortaöğretime devam eden 2.039.791 öğrencinin ise %43,89'unu kız öğrenciler oluşturmaktadır. Kız öğrencilerin çoğunluğu Kız Meslek Lisesi, Anadolu Kız Meslek Lisesi gibi öğrencilerin çoğunluğunu kızların oluşturduğu okul ya da kurumlara devam etmektedir. Endüstri Meslek Lisesi, Anadolu Teknik Lisesi gibi liselerde kız öğrenci sayısının azlığı dikkat çekicidir.

Grafik 1: Okullaşma Oranı (<http://kasaum.ankara.edu.tr>, 2013: 59).

Grafik 1’de belirtilen veriler doğrultusunda 2012-2013 öğretim yılında eğitim seviyelerine göre okullaşma oranlarında kadın ve erkek arasında büyük bir fark gözlenmemektedir. Yükseköğretimde ise okullaşma oranı; 2012-2013 döneminde kadınlarda %38,4 iken erkeklerde ise %38,6’dır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2013: 59).

2013/2014 öğretim yılına gelindiğinde tüm eğitim kademelerini içine alan kız ve erkekler için toplamda okullaşma oranı ise; %76,65 olmuş, erkek ve kız çocukları için ise sırasıyla %77,22 ve %76,05 olarak gerçekleşmiştir.

Eğitimin temel kademelerinde sağlanan gelişmelere paralel olarak yükseköğretim kademesinde de önemli gelişmeler yaşanmıştır. 2002-2003 yılında %14,65 olan toplam yükseköğretim net okullaşma oranının, 2012-2013 öğretim yılında %38,50’ye yükseldiği görülmektedir. Kadınlar açısından bu oran 2002-2003 yılında %13,53 iken 2012-2013 öğretim yılında %38,61’e yükselmiştir. Yükseköğretim kademesinde cinsiyet oranı %83,38’dir.

2012-2013 yılı itibarıyla üniversitede eğitimini sürdüren 4.936.591 öğrencinin %45,8’ini (1.973.303) kadınlar oluşturmaktadır. Lisansüstü düzeyde yüksek lisans ve doktora programlarına devam eden öğrencilerin ise %41,1’ini kadınlar oluşturmaktadır (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2014). Ülkemizde kadınlarla erkekler arasındaki okur-yazar istatistiklerindeki farklılıklar kır-kent ayrımı yapıldığında ve bölgesel baz da değerlendirildiğinde daha çarpıcı olarak ortaya çıkmaktadır (Yaşar, 2007: 6).

Genel eğitim verilerine bakıldığında, okuma yazma bilmeme oranı her iki cinsiyet içinde “genç yaş gruplarından ileri yaş gruplarına”, “kentsel nüfustan kırsal nüfusa” ve “Batı bölgelerden Doğu bölgelerine” gidildiğinde, artış olduğu görülmektedir (Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2015).

Eğitim, bireyin toplumda hak ettiği yeri bulabilmesi, bu yer ya da meslekten toplum ve kendisi için her zaman yüce olan erklere ulaşmasında yararlanabileceği bilgi, davranış ve yeteneklerle donatılmasıdır. Kadın eğitimi, genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak gelişmiş ülkelerin eğitim sistemleri içinde önemli bir yer tutmaktadır. Fakat günümüzde hala, özellikle bazı toplumlarda kendisine ikinci sınıf insan olarak bakılan kadınlar özellikle eğitim açısından erkeklerle eşit haklara sahip olamamaktadır (Karaman, 1994: 401).

Dünyanın her tarafında toplumların eğitim ve kültür düzeyi, çocuklarına eşit eğitim verip vermediğiyle ölçülmektedir. Eğitim, toplumların geleceği ve kalkınma açısından en önemli unsurlardan birisidir. Özellikle Türkiye gibi genç nüfusu yüksek olan toplumlar için daha fazla önem taşımaktadır. Ülkemizde yaşanan eğitim sorunlarından birisi temel eğitim düzeyinde kayıt, devam ve tamamlama alanında yaşanmaktadır. Türkiye’de temel eğitim Cumhuriyet döneminde yasalarla korunmasına rağmen, nüfusun eğitimi ve özellikle kadın eğitimi istenilen düzeye ulaşmamıştır. Ülkemizde temel eğitim, zorunlu ve parasız olmakla birlikte ilköğretim çağında olan ancak okula gidemeyen birçok çocuk bulunmaktadır. Türkiye’de eğitime erişimde bölgeler arasında dengesizlik olduğu gibi cinsler arasında da önemli farklar bulunmaktadır. Cinsiyete bağlı eşitsizlikler kırsal yörelerde kent merkezlerine oranla daha çok görülmektedir (Tunç, 2009: 238, 239).

46 ülkede yapılan bir araştırmada, ülkede kadınların okur-yazarlık oranının %1 oranında artırılmasının, çocuk ölümlerini önlemede o ülkedeki doktor sayısının %1 artırılmasına göre 3 kat daha fazla etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Buradan da anlaşılacağı üzere, statüsü yükselen kadın toplumdaki görevlerinin bilinci ile yaşamın birçok alanında toplumun her birimi için adeta bir asansör görevi üstlenebilmektedir. Kadının bir işte çalışması da onu çalışma hayatında bir şeyler üreten üretmesinin hazzını duyan bir birey yapması yanında, ulaştığı yerlerde erkekle birlikte saygın bir konuma getirmektedir. Kendi ayakları üzerinde durmak bir yana, ekonomik açıdan bağımsız olması ona başlıca kendi sağlığı, kendi geliştiğinde çocukları ile ilgili kararlarda da özgür olma yetkisini kazandırmaktadır. İyi bir öğrenimle bir araya geldiğinde bu güven unsuru kadının statüsünde yükselmeyi de beraberinde getirmektedir (Çiftçi, 2010: 1356, 1357).

Türkiye’de mevcut olan sorunların azaltılması ve sona erdirilmesi için çalışmalar son dönemde hız kazanmıştır. Bu sorunların giderilmesi için 1997 yılında Temel Eğitim programı uygulanmış ve temel eğitim beş yıldan 8 yıla çıkarılmıştır. Reformun ana amacı eğitimin kalitesini yükseltmektir. Ayrıca reformun başarıya ulaşması için çeşitli projeler yürütülerek uygulama desteklenmiştir. Bu kampanyalardan birisi “Haydi Kızlar Okula” kız çocuklarının

okullaşmasına destek kampanyasıdır. Kampanyanın (2003) öncelikli amacı kız çocuklarının ilköğretimde okullaşma oranı erkek çocukların oranı ile eşit duruma getirmektir (Tunç, 2009: 239).

Türkiye’de uygulanan Kalkınma Planları içerisinde kadın eğitime ayrılan alanlar sınırlıdır. Şöyle ki, (DPT) Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda (1963-1967) 1960 yılında kadın nüfusun yalnızca %24,82’si okuma-yazma biliyordu ve plan döneminde eğitimin her düzeyde erkeklerin gerisinde olan kadınlarla ilgili bu verilere rağmen herhangi bir eğitim politikası saptanmamıştır. İkinci Beş yıllık Kalkınma Planında da (1968-1972) ilköğretimin ilköğretim çağındaki tüm nüfusu kapsayacağı vatandaşların temel eğitimi üstünde Devletçe sağlanan eğitim imkânlarından yararlanmasının fırsat eşitliğine göre düzenlenmesi ilkesi yer alıyordu. Planda kız erkek teknik öğretimin fonksiyonel eğitim veren bir nitelik kazanmamasından şikâyet edilerek bunların mesleğe hazırlayıcı ve çevreye yararlı çalışmalar yapan merkezler durumuna getirileceği belirtilmişti. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında ise (1973-1977), öğrenciler kız erkek ayrımı gözetilmeden ele alınmış ve sadece kadın eğitime dönük ilke ve önlemler saptanmıştır. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında ise (1979-1983), ilköğretimde % 87,5 olan okullaşma oranında bölgeler ve kız-erkek öğrenciler arasında farklılıklar olduğu belirtilerek ilk kez bu planda kızlar aleyhine eşitlikten söz edilmiştir. Ancak bu saptamaya karşılık ilkeler ve politikalar kısmında kadın eğitime dönük bir düzenlemeye gidilmemiştir (Karaman, 1994: 409, 410).

Türkiye, eğitimde toplumsal cinsiyet duyarlılığının sağlanmasını öngören iki uluslararası belgeyi imzalamıştır. Bunlardan birisi Pekin +5 Kararları diğeri de “Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması” sözleşmesidir. Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması sözleşmesinin 10. maddesinin c bendinde eğitimin bütünleştirilerek güçlendirilmesi, farklı eğitim türlerinin de geliştirilmesi, okul öğretim programlarının ve özellikle de okul kitaplarının gözden geçirilmesi ve öğretim yöntem tekniklerinin yeniden oluşturulması amacı gerçekleştirilmesi için gerekliliği görülmektedir. Ancak, henüz öğretim programlarında veya öğrenme materyallerinde cinsiyet rollerinden arındırılmış çalışmalar gerçekleştirilmemiştir. Ders kitaplarında hala erkelere aktif kadınlara da pasif roller verilmektedir (Otaran vd., 2003: 27).

Pekin Eylem Platformunda ülkeler 2000 yılından önce temel eğitime herkesin ulaşabilmesini, ilköğretim çağındaki çocukların en az %80’ inin ilköğretimi bitirmiş olmasını, 2005 yılından önce ise ilk ve orta öğrenimdeki cinsiyet farkının kapatılmasını taahhüt etmişlerdir. 2015 yılından önce tüm ülkelerde herkesin ilköğretimi tamamlamış olması öngörülmüştür (Hodoğlugil vd., 2014: 11).

Türkiye’de yapılan araştırmalar; kız çocuklarının eğitiminin önünde pek çok engel olduğu üzerinde durmaktadır. Özellikle kırsal yörelerde çocuğun okula gönderilmesinde anne babanın tercihlerini erkek çocuktan yana kullandığı görülmektedir. Dini inançlara uygun okul seçeneklerinin bulunmaması, ailelerin kalabalık olması, düşük gelir, erken evlilikler, kız çocuğunun aile içinde ikincil konumu kız çocuklarının ikinci annelik rolü gibi etkenler okula gitmeme oranını olumsuz etkilemektedir. Bunların yanı sıra Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde, köy okullarının kapatılması, yakında okul bulunmaması, taşınabilir ve yatılı eğitim sorunları, programların gündelik hayata dair beklentileri karşılayamaması da eklenmektedir (Tunç, 2009: 261).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Temel insan haklarından biri olarak kabul edilen eğitim hakkından yararlanma açısından kadınlar için Türkiye’de çözümlenmesi beklenen sorunlar bulunmaktadır. Türkiye uluslararası sözleşme ve belgeler ile eğitim konusunda politikalar geliştirmeyi, yasal düzenlemeler yapmayı, bu yasaları uygulamaya geçirmeyi ve kadın okuryazarlığını % 100 olarak gerçekleştirmeyi taahhüt etmiştir. 2012 yılında yapılan değişiklikle zorunlu eğitim süresi 4 yıl ilköğretim, 4 yıl ortaokul, 4 yıl lise eğitimi kapsayacak şekilde 12 yıl olarak düzenlenmiştir. 4+4+4 eğitim sistemi doğrudan kız çocuklarının eğitim sürecine katılımını olumsuz etkileyen ve etkileyecek olan bir uygulama olmuştur. Açık liselerde ve uzaktan eğitimle dışarıdan okumaya teşvik edilen kız çocukları arasında, erken okul terkinde Türkiye Avrupa ülkeleri arasında birinci sırada yer almaktadır. Eğitim bir ülkenin kalkınmasının itici bir gücüdür. Ancak ülkemizde kız çocuklarının okullaşma oranları erkek çocuklarından düşüktür. Kız çocuklarının okullaşmalarının önünde bir takım engeller bulunmaktadır.

Bu engellerin ortadan kaldırılması için şu önerilerde bulunulabilir:

Genç kızların ve kadınların eğitim imkanlarından daha çok yararlandırılmalarının yolları aranmalıdır,

Bu yönde kararlı eğitim politikaları geliştirilmelidir,
Örgün eğitimden bir şekilde yararlanamayan kadınlarımızın ihtiyaçlarına uygun güncel yaygın eğitim programlarıyla eğitilmesi yoluna gidilmelidir,
Bu alanda hazırlanacak programlar gerçek ihtiyaçlara cevap verebilir nitelikte gerçekleştirilebilir olmalıdır,
Kitle iletişim araçlarından en etkin yararlanmanın olanakları araştırılmalıdır,
Genç kızların eğitimden koptuğu eğitim kademeleri doğru tespit edilerek problemin çözümüne ilişkin araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (29 Eylül 2014). Türkiye’de Kadın. 05 Mayıs 2016 tarihinde <http://www.kadininstatusu.gov.tr/uygulamalar/turkiyede-kadin> sayfasından erişilmiştir.

Akyüz, Y. (1999).Osmanlı Son Döneminde Kızların Eğitimi ve Öğretmen Faika Ünlüer’in Yetişmesi ve Meslek Hayatı . 01 Mayıs 2016 tarihinde http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/143/1.htm sayfasından erişilmiştir.

Akyüz, Y. (2011). Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye’de Toplumsal Değişme ve Kadın Eğitimi. 05 Mayıs 2016 tarihinde http://www.comu.edu.tr/yayinlar/toplumsal_gelismede_turk_ve_japon_kadininin_egtimi_2011.pdf sayfasından erişilmiştir.

Çakmak, B. (2011). Tanzimattan Cumhuriyet’e Uzanan Çizgide Osmanlıda Kadın Hareketleri, Dönemin Tiyatrosunda Kadının Temsili ve Kadın Sorunu. *Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölüm Dergisi*.12, 44-79.

Çiftçi, M. (2010). AB-15 Ülkelerinde Kadın Emeğinin Gelir Elastikiyeti ve Türkiye: Değerlendirmeler Ekonometrik Uygulamalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1350-1365.

Doğramacı, E.(1989).Türkiye’de Kadının Dünü ve Bugünü. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Güven, Z. Z. (2016). Eğitim ve Kadın İşgücü: Dünyada Kadın İşgücüKadın İşgücü ve Disiplinlerarası Bir Bakış. B. Afşar ve B. Büyükdöğün (Ed.). (ss.115-124).Ankara: Gazi Kitabevi.

Hodoğlugil, N. N. Ş. (2014). Cinsiyet Eşitliği, Barış ve Gelişme Yolunda Pekin +5 Sonuçları ve Türkiye’de Durum.29 Nisan 2016 tarihinde http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/cinsiyet_esitligi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2015). Türkiye’de Kadın. 26 Nisan 2016 tarihinde <http://kadininstatusu.gov.tr/uygulamalar/turkiyede-kadin> sayfasından erişilmiştir.

Karaman, Y. (1994). Planlı Dönemde Kadın Eğitimi Politikamız. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 27(1) 401-427.

Moralı, N.(2014).Cumhuriyet Döneminde Kadınların Eğitimi ve Eğitimli Kadınlar. 28 Nisan 2016tarihinde http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:BgeaY8Sq2ssJ:www.estob.org.tr/kurultay_metin_dosyalari/kurultay_metin_dosyalari/prf_dr_nilgun_morali_sunumu2.ppt+&cd=23&hl=tr&ct=clnk&gl=tr sayfasından erişilmiştir.

Otaran, N., Sayın, A., Güven, F., Güryanak, İ. ve Atakul, S. (2003). Eğitimin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi, Türkiye 2003. 02 Mayıs 2016 tarihinde http://www.unicef.org/turkey/pdf/_ge21.pdf sayfasından erişilmiştir.

Polat, S. (Editör). (2013). Ortaöğretim İzleme ve Değerlendirme. 02 Mayıs 2016 tarihinde http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_02/14013735_ortaretimrapor2013.pdf sayfasından erişilmiştir.

Sargın, N. (2016). Eğitim ve Kadın İşgücü: Türkiye’de Kadın ve Eğitim. B. Afşar ve B. Büyükdoğan (Ed.), *Kadın İşgücü ve Disiplinlerarası Bir Bakış*.(ss.199-208).Ankara: Gazi Kitabevi.

Tor, F. O.(2016)Söyleşi. *Eğitimin Sesi*,54. 38-43.

Tunç Aynur, İ.(2009). Kız Çocuklarının Okula Gitmeme Nedenleri Van İli Örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,6(1). 237-269.

Türkiye İstatistik Kurumu (2013). Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri 2013. 29 Nisan 2016 tarihinde <http://kasaum.ankara.edu.tr/files/2013/02/Toplumsal-Cinsiyet-%C4%B0statistikleri-2013-TU%C4%B0K.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu(2016). İstatistiklerle Kadın 2015. 05 Mayıs 2016 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18619> sayfasından erişilmiştir.

Yaşar, O. (2007). Türkiye’de Kadın Eğitimi, Kadınlara Ait Diğer Göstergeler ve Çanakkale İli Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 4(1). 1-35.